

Izmisljena i nametnuta teorija “ sukoba civilizacija”

Pise : Sanja Seferovic Drnovsek

U posljednje vrijeme, a u vezi sa turbulentnim događajima na Srednjem Istoku i tragicnim događajima u Parizu, koje je osudio citav svijet jer su terorističkim napadom ubijeni novinari i ugroženo pravo slobode stampe i govora, pominje se da izmisljena i nametnuta teorija Semjuela Hantingtona o “ sukobu civilizacija” na zalost postaje stvarnost.

Ono što je posebno aktualno i društveno opasno je razvijanje Teorije o sukobu civilizacija, teze koja treba da zamijeni prevaziđenu svjetsku podjelu u doba hladnog rata, na komunističke i kapitalističke zemlje. Cilj i motiv ovakvih teorija je produbljivanje predrasuda među narodima, rasama i religijama koje nastaju prije svega uslijed neznanja i bez želje za upoznavanjem različitih kultura, kao opravdanje za ekonomske, teritorijalne i političke pretenzije i sukobe među državama i narodima u današnje vrijeme.

Semjuel Hantington, u svojoj knjizi “Sukob i preoblikovanje svetskog poretka”, koja je objavljena 1993. godine, (na srpskom jeziku objavila Biblioteka Israživanje istoričara u Banja Luci, 2000 godine), konstatuje: “U posthladnoratovskom svetu, najvažnije razlike među ljudima nisu ideološke, političke ili ekonomske, nego kulturne. Ljudi i narodi pokušavaju da odgovore na najosnovnija pitanja s kojima mogu da se suoče: Ko smo mi?... Ljudi koriste politiku ne samo da unaprede svoje interese, nego takođe da i definišu svoj identitet. Mi znamo ko smo kada znamo ko nismo, i često, kada znamo protiv koga smo... Zapadne univerzalističke pretenzije dolaze u sukob s drugim civilizacijama, najozbiljnije s islamom i Kinom...”

Hantington je bio jedan od vodećih profesora uvaženog Harvardskog univerziteta koji nije usamljen u ovakvim razmišljanjima, pisanjima i nastupanjima.

Ovu nametnutu tezu razotkrio je dr. Smail Balić i nazvao je „izmišljenim ‘sukobom civilizacija’,“ kojem se islamu daje karakteristika nasilne vjere i koji zamjenjuje mjesto komunizma kao jučerašnjeg neprijatelja broj 1.” . Po Baliću “ne bi smjelo biti podvojenosti među narodima na temelju rasne, vjerske ili ideološke pripadnosti. U takvom nastojanju su upravo zrcale jednakost, pluralizam i snošljivost islama.” Balićeva knjiga “Zaboravljeni islam”, spada u one knjige “medjaše” koja priznaje razlike ali podiže zajednički temelj. (“Zaboravljeni

islam 2001" autora dr. Smaila Balica u izdavačkoj djelatnosti Gesellschaft Bosnischer Akademiker in Osterreich).

U Evropi ima misaonih snaga koje su se suprostavile ovom načinu procjene budućnosti, bolje rečeno ovom načinu kreiranja budućnosti suprotnim težnjama globalizacije i internacionalizacije, koje povezuju narode i različite kulture. Uvažavanje skupnog razvoja se zasniva upravo na poštovanju, njegovanju i upoznavanju različitih kultura i takozvanih različitih civilizacija koje se svakako ne bi smjele prepoznavati i određivati po onome protiv koga smo. Teorije i prakse bazirane na tezi sukoba civilizacija produbljuju i opravdavaju netolerantna ponašanja pojedinaca, grupa i naroda zasnovanih na predrasudama. Problem netolerantnog ponašanja među ljudima različitih etničkih, rasnih i religioznih obilježja, nije bio niti će biti samo problem naših roditelja i raznih generacija, već društvena rana koja se mora lječiti kroz obrazovni proces svake mlade generacije.

Najaktuelniji oblik stereotipnog i politiziranog videnja i djelovanja je odnos prema muslimanskom svijetu zbog događaja na teritoriji Amerike, 11. septembra 2001, koji se vezuje za teroristički akt kao i spomenuti teroristički napad u Evropi.

New Crusades: Constructing the Muslim Enemy

Majkl Sels, profesor na University of Chicago, u knjizi 'The New Crusades: Constructing the Muslim Enemy' (Michael A. Sells and Emran Quereshi editors, 2003) ukazuje na porazno dejstvo izmisljene teorije o " sukobu civilizacija" na mnogim primjerima sukoba koji su se dogodili ili događaju sve do danas, dajući i primjer rata u Bosni i Hercegovini. U ovoj knjizi, ukazuje da su srpski i hrvatski vjerski nacionalisti koristili Hamingtonovu teoriju "sukoba civilizacija i svoju agresivnu kampanju " etnickog ciscenja " predstavili kao neminovni civilizacijski sukob na Balkanu, kao 'vjekovnu vjersku mrznju', u kojoj su Bosanski Muslimani prikazani kao nasilni kreatori islamske drzave u sred Evrope, a da su oni kao hriscani na braniku borbe protiv islamizacije citave Evrope. Tako su od 1992-1995 hrvatske i srpske snage, uz podršku

nacionalističkih režima u Hrvatskoj i Srbiji, izvršile “ etnicko ciscenje Bosanskih Muslimana, sa ciljem da ih unište kao narod, a istovremeno djeleci Bosnu između dvije ekspanzionističke hriscanske nacionalne države. Bosanski Muslimani, slabo naoružani i na rubu uništenja, bili su izloženi najgorem organizovanom progonu u Europi od Drugog Svjetskog rata, progonu koji je pravosnaznom odlukom Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju klasifikovan kao genocid. Nasuprot tome, Samuel Huntington, očigledno vođen svojom vizijom "krvave granice sa islamom" je pretvorio počinitelje u zrtve: "da muslimani vode krvavi rat protiv pravoslavnih Srba i katoličkih Hrvata. “ (Na engleskom citat u fus noti*)

Ovu knjigu, zbirku eseja najrenomiranijih poznavalaca Srednjeg istoka i religija, treba citati i na njen značaj ukazivati, kako kaže Williams A. Graham, profesor Učenja o Srednjem Istoku, rektor Odjeljenja za Učenje o religijama istog fakulteta sa koga Samuel Huntington potice- Harvard Univerziteta, “ prije nego bude prekasno.” (“ This volume needs to be on the reading list of every thoughtful American before it is too late”).

*” Similarly hastily assumptions of civilization clash helped facilitate the organized killings and expulsion of Bosnia-Herzegovina”. Serbs and Croat religious nationalists and those who wished to acquiesce in their program of violent ethno religious purification depicted civilization clash in the Balkans as “ age-old hatred” and portrayed Bosnian Muslims as plotting an Islamic state in Bosnia and, eventually, the Islamisation of all of Europe. From 1992-1995 Croat and Serb forces, backed by nationalist regimes in Croatia and Serbia, engaged in a campaign of “ ethnic cleansing” against Bosnian Muslims, which a goal of destroying them as a people and curving up Bosnia between the two expansionist Christian national states. Bosnian Muslim poorly armed and on the brink of annihilation, were subjected to the worst organized persecution in Europe since World War II, a persecution that has been formally declared genocide by the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia. Yet Samuel Huntington, apparently driven by the necessity of his vision of the “bloody borders of Islam”

managed to turn victims into the perpetrators: “Muslim have fought a bloody and disastrous war with Orthodox Serbs and have engaged in other violence with Catholic Croatians.”(New Crusade: Constructing the Muslim Enemy, Introduction, page 9.)